ONZE WERKWIJZE

Over de afbeeldingen

Een deel van de afbeeldingen op deze website is met behulp van AI gemaakt. Deze beelden zijn illustratief en bedoeld om verhalen en historische onderwerpen visueel te ondersteunen. Ze zijn geen historische foto's of afbeeldingen van daadwerkelijke archeologische vondsten.

De inhoud en historische informatie wordt door ons gecontroleerd aan de hand van betrouwbare en, waar mogelijk, wetenschappelijke bronnen.

Bronnen & verder lezen

1. Eerste bewoners van Noord-Maluku

• Bellwood, P. (red.) (2019). *The Spice Islands in Prehistory: Archaeology in the Northern Moluccas, Indonesia.* ANU Press, Terra Australis 50. DOI: 10.22459/TA50.2019.

2. Wallacea en vroege verplaatsingen over zee

• Kealy, S., Louys, J. & O'Connor, S. (2016). *Islands Under the Sea: A Review of Early Modern Human Dispersal Routes and Migration Hypotheses Through Wallacea.* The Journal of Island and Coastal Archaeology, 11(3), 364-384.

• Kealy, S., Louys, J. & O'Connor, S. (2018). *Least-cost pathway models indicate northern human dispersal from Sunda to Sahul.* Journal of Human Evolution, 125, 59-70.

3. Golo Cave - leven aan de kust

• Bellwood, P. (red.) (2019). *The Spice Islands in Prehistory: Archaeology in the Northern Moluccas, Indonesia.* ANU Press, Terra Australis 50.

• Szabó, K. & Koppel, B. (2015). *Limpet shells as unmodified tools in Pleistocene Southeast Asia.* Journal of Archaeological Science, 54, 64-76.

4. Uattamdi op Kayoa - aardewerk en schelpsieraden

• Bellwood, P. (red.) (2019). *The Spice Islands in Prehistory: Archaeology in the Northern Moluccas, Indonesia.* ANU Press, Terra Australis 50. Beschrijft onder meer Uattamdi en de neolithische fase met rood aardewerk rond 3300 jaar geleden.

5. Pala en kruidnagel - oorsprong in Maluku

• Bellwood, P. (red.) (2019). *The Spice Islands in Prehistory.* ANU Press, Terra Australis 50. Bespreekt Noord-Maluku als herkomstgebied van kruidnagel.

• Reid, A. (2004). *Continuity and Change in the Austronesian Transition to Islam and Christianity.* In P. Bellwood (red.), *The Austronesians: Historical and Comparative Perspectives*, 333-350. ANU ePress. Onderscheidt Maluku als gebied van kruidnagel en Banda als gebied van nootmuskaat en foelie.

6. Specerijen op reis - handel over zee

• Reid, A. (2004). *Continuity and Change in the Austronesian Transition to Islam and Christianity.* In P. Bellwood (red.), *The Austronesians: Historical and Comparative Perspectives*, 333-350. ANU ePress. Beschrijft de verspreiding van kruidnagel en nootmuskaat via maritieme handelsnetwerken.

• Grimes, B. D. (1991). *The development and use of Ambonese Malay.* In H. Steinhauer (red.), *Papers in Austronesian Linguistics No. 1*, Pacific Linguistics A-81, 83-123. Australian National University. Beschrijft de langdurige specerijenhandel vanuit Maluku via Aziatische handelaren.

Toelichting - De bronnenlijst groeit mee met *Wist je dat?*. Nieuwe onderwerpen worden toegevoegd nadat de historische informatie is gecontroleerd. De teksten op de website zijn bewust kindvriendelijk geschreven; deze bronnen bieden de wetenschappelijke en historische achtergrond.

BRONNEN & VERDER LEZEN

7. Mini Maluku - Dieren van de Molukken

Geluidsopnamen voor Luister & Ontdek

• **Cicak** - Glueball (2011). *HouseGeckoChirp.ogg*. Wikimedia Commons. Licentie: CC BY-SA 3.0.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:HouseGeckoChirp.ogg

• **Molukse kakatua** - Shark_Anthony (2023). *Moluccan Cockatoo - Chirping*. Freesound. Licentie: CC0.

https://freesound.org/people/Shark_Anthony/sounds/703550/

• **Kasturi (rode lori)** - Mogelijke bron: Museum für Naturkunde / Deutsche Digitale Bibliothek. De precieze opname en gebruikslicentie moeten nog worden bevestigd.

https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/item/U5ODBHMVMY67WUUM42UPNQJVCSFUSYW2

• **Kasuaris** - De herkomst en gebruikslicentie van de gekozen geluidsopname moeten nog worden aangevuld.

• **Ikan (zeegeluid)** - Dragon Studio, opname met zeegolven, via Pixabay. De exacte opnamepagina en toepasselijke licentie moeten nog worden bevestigd.

https://pixabay.com/service/license-summary/

Illustraties

De dierenillustraties zijn met behulp van AI gemaakt. Zie ook de bestaande toelichting onder *Onze werkwijze - Over de afbeeldingen*.

Toelichting

De bronvermeldingen voor kasturi, kasuaris en het zeegeluid zijn voorlopig. Vul de exacte opname en licentie aan voordat deze bronnen als definitief worden gepubliceerd. De bestaande bronnen (onderdelen 1 t/m 6) zijn ongewijzigd overgenomen.

BRONNEN & VERDER LEZEN

Aanvulling | Ulu Kora, kora-kora en zeevaart

8. Ulu Kora

Primaire bronnen over het ontwerp en de symboliek van het monument; de initiatiefnemer beschrijft ook oudere ontwerpplannen.

Stichting Landelijk Moluks Monument (z.d.). *Jaïr Pattipeilohy*.
https://www.landelijkmoluksmonument.nl/jairpattipeilohy/

Maurice den Boer (z.d.). *Ulu Kora - Nationaal Monument Ulu Kora*.
https://mauricedenboer.nl/ulu-kora/

9. Kora-kora

Bronnen over de kora-kora als vaartuig en de verwijzing ernaar in Ulu Kora.

Jonathan Bikker / Rijksmuseum (2007). *Bird's-Eye View of Ambon, with a Portrait of Frederik Houtman (1571-1627) in a Cartouche, c. 1617*. Online collectiecatalogus, object SK-A-4482.
https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/object/View-of-Ambon--d9613214d8fa28b2bf0dd80cab5951bf?tab=catalogue

Stichting Landelijk Moluks Monument (z.d.). *Jaïr Pattipeilohy*.
https://www.landelijkmoluksmonument.nl/jairpattipeilohy/

10. Traditionele Molukse zeevaart

Regionale voorbeelden uit Tanimbar en Ambon; gebruiken verschillen per eiland en gemeenschap.

The Metropolitan Museum of Art (z.d.). *Kora ulu (canoe prow board)*. Tanimbar, eind 19e - begin 20e eeuw, object 2004.485; inclusief audiotoelichting van Wim Manuhutu.
https://www.metmuseum.org/art/collection/search/319488

Jonathan Bikker / Rijksmuseum (2007). *Bird's-Eye View of Ambon*. Online collectiecatalogus, object SK-A-4482 (volledige titel bij onderdeel 9).
https://id.rijksmuseum.nl/200110536

Nieuwe verwijzingen gecontroleerd op 18 oktober 2026.

BRONNEN & VERDER LEZEN

11. De baileo - meer dan een huis

Bronnen over de traditionele Molukse baileo, de betekenis binnen de adat en de bijzondere kenmerken en gebruiken van Baileo Simaloa Pellamahu in Negeri Nolloth, Saparua.

Salhuteru, M. (2015). *Rumah Adat Baileo di Kecamatan Saparua Kabupaten Maluku Tengah.* Kapata Arkeologi.

https://ejournal.brin.go.id/kapata/article/download/11659/9091/33010

Rahabeat, R. (z.d.). *Tiga Catatan Dari Nolloth Titasomi.* Teras Maluku.

https://terasmaluku.com/headline/tiga-catatan-dari-nolloth-titasomi-oleh-rudy-rahabeat-pembelajar-antropologi/